

יושב-ראש הכנסת

Speaker of the Knesset

ירושלים, יום רביעי, כ"ט באדר, התש"ף

25 במרץ 2020

תגובת המשיב 1 לבקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 25.3.2020 אני מתכבד לפרוש את טיעוני לענין בקשת ביזיון בית המשפט:

1. לטעמי, ועם כל הכבוד הראוי, פסק דינו של בית המשפט הנכבד שניתן זמן קצר, שלא לומר קצרצר, לאחר שהגשתי את תגובתי, כמבוקש, לא שקל את מלוא הטיעונים ששטחתי בפניו. כמי שעמד שנים רבות בראש הכנסת אני מאמין שפסק הדין עלול להוביל, שלא מדעת, למשבר חוקתי, שלא נראה כמותו מאז קום המדינה. בית המשפט התעלם לחלוטין מנוהג של הסכמה שהכנסת פועלת על פיו שנים רבות בוודאי בתקופת מעבר כגון זו שאנו מצויים בה, וכפה את דעתו עליה באופן שאיני יכול להשלים עמו.
2. פסק דינו של בית המשפט הנכבד קבע באופן נחרץ כי סירובי לכנס את הכנסת פוגעת בעקרון שלטון הרוב שהוא אחד הבסיסים במשטר דמוקרטי וכן, שפעלתי מתוך שיקולים פוליטיים, אולם לא כך הדבר. בית המשפט הנכבד נגרר שלא בטובתו לתוך משא ומתן פוליטי שעוד נמצא בראשיתו ושהוא אינו צד לו ואינו מצוי בנבכיו. אני סבור שאילו בית המשפט הנכבד היה ממתין עם פסק דינו, יתכן והמציאות הפוליטית המשתנה תדיר בכל יום בישראל הייתה משתנה גם אז.
3. לא בכדי נוקב תקנון הכנסת מועד אחרון בלבד לבחירת יושב ראש קבוע. דבר זה נובע בעיקר משתי סברות חלופיות: הראשונה, כאשר תוצאות הבחירות ברורות או מתגבשת הסכמה רחבה ואז בחירת יושב-ראש הכנסת נעשית בשלב מוקדם בחייה של הכנסת; השנייה, כאשר תוצאות הבחירות פחות ברורות, או כאשר המשא ומתן להרכבת ממשלה חדשה מורכב יותר, ונושא זהות חבר הכנסת שיכהן כיושב ראש מושא לקראת סיומו של אותו משא ומתן.
4. למרות שהכנסת והממשלה הן רשויות שלטוניות נפרדות, הנוהג שהתגבש לאורך השנים מראה שכל יושבי-ראש הכנסת, בעת הרכבת הממשלה, היו מהמפלגה שחבר הכנסת מטעמה הרכיב את הממשלה, וזאת כדי שיווצר תפקוד שלטוני ביחסים שבין הכנסת לממשלה.
5. החלטת בית המשפט עלולה להביא להמשך השיתוק הפוליטי שקיים במדינה – שיתוק שהדרך לפתור אותו הוא משא ומתן פוליטי להרכבת ממשלת אחדות, ולא החלטת בית המשפט. כפי שצינתי פעמים רבות, אחדות היא הפתרון היחיד והנכון – פתרון שמבטא הלכה למעשה את בחירתם של אזרחי ישראל. אני סבור שבימים שבהם מגיפה מסכנת אותנו מבחוץ והשסע קורע אותנו מבפנים על כולנו להתעלות ולהתאחד. העם שלנו זקוק לאחדות, לממשלת אחדות.

יושב-ראש הכנסת

Speaker of the Knesset

6. בית המשפט הנכבד מציין בפסק דינו כי הפגם בהתנהלותי טמון בראש ובראשונה בחשש כי מדובר בסיכול רצונו של הבוחר. כן הוא מציין כי "לחלוף הזמן לאחר מועד כינונה של הכנסת יש לו משמעות בהינתן לוחות הזמנים להקמת הממשלה הקבועים בחוק יסוד: הממשלה. אכן, גרירת רגליים בהעלאת הנושא לסדר היום עלולה להוביל לסיכול בפועל של בחירת יו"ר קבוע לכנסת ה-23". בכל הכבוד, הבוחר בהצבעתו הביע את רצונו בממשלה ולא ביושב-ראש כנסת, ותוצאות הבחירות שאינן חד משמעיות ומאפשרות קואליציה ברורה ומגובשת מלמדות דווקא שרצון הבוחר הוא אחדות. באי העלאת בחירת יושב-ראש כנסת קבוע על סדר היום לא נפגע רצון הבוחר ואף לא לשון החוק. החוק לא בכדי מאפשר את העלאת הנושא על סדר היום עד בסמוך לכינון ממשלה. ומכאן, שכל שישנו אכן רוב לגיבושה של קואליציה, והיא תובא בפני הכנסת, זמן קצר קודם לכן יועלה נושא יושב-ראש הכנסת הקבוע לסדר היום. אלא, שבהחלטתו בית המשפט מבקש להפוך את היוצרות, ויש בכך התערבות בהליך פנים פרלמנטרי מובהק של הכנסת, שאין לו מקום ושאני יכול לתת את ידי לו.

7. בית המשפט הנכבד מציין בפסק דינו כי "הסירוב הנמשך לאפשר הצבעה במליאת הכנסת על בחירתו של יו"ר קבוע חותר תחת יסודות ההליך הדמוקרטי. הוא פוגע במעמדה של הכנסת כרשות עצמאית וכן בתהליך המעבר השלטוני וככל שנוקפים הימים מאז השבעת הכנסת ה-23 מקבלים הדברים משנה תוקף". בכל הכבוד, חוששני שבית המשפט הנכבד לא הספיק לעיין לעומקה של תגובתי בטרם הוציא את פסק דינו, שכן בתגובתי הראיתי כיצד אין הדברים חד משמעיים באשר למועד מינויו של יו"ר קבוע, והניתוח הנכון הוא שבסופו של יום יו"ר קבוע נבחר מהר כשתוצאות הבחירות ברורות או כשמתגבשת מלכתחילה הסכמה רחבה על זהותו של יושב-ראש הכנסת. אין ספק שאיננו נמצאים במצב זה נכון להיום. לעומת זאת, בכל יתר הדוגמאות שהבאתי בתגובתי ביחס לכנסות קודמות ניתן לראות כי גם חודש ימים לאחר כינון הכנסת הוא מועד סביר לבחירת יו"ר קבוע.

8. לכן, אני חולק על עמדתו של בית המשפט הנכבד בקבעו כי פסק דינו מקנה עצמאות לכנסת. אני סבור שמשמעותו של פסק הדין היא פגיעה אנושה בכנסת כרשות עצמאית. פסק הדין כופה עליי מועד סמוך לכינון הכנסת שלא ברור כלל ועיקר כיצד מועד זה נבחר ומדוע דווקא מועד זה ולא אחר. וזאת בשעה שכנסת כרשות עצמאית הייתה צריכה להגיע לנושא בחירתו של יו"ר קבוע בהסכמה רחבה וזאת כפי שנעשה ברובן המוחלט של הכנסות הקודמות, כפי שהדגמתי בתגובתי הקודמת. לאורך כל הדרך אמרתי שאביא את הנושא לסדר היום, אך נקיבת תאריך על ידי בית המשפט גוזר גזר דין על האפשרות לקבלת החלטות במישור הפוליטי.

9. אני מצר על כך שבית המשפט החליט את אשר החליט ובחר באופן תקדימי להתערב בעבודתה של הכנסת ובשיקול דעתי, אך צו מצפוני לא מאפשר לי לקיים את פסק דינו. בשל כך הודעתי על התפטרותי. היא תיכנס לתוקף בתוך 48 שעות ולאחר מכן יוכל מי שיתמנה לקבל כל החלטה שימצא לנכון לקבל בהתאם לשיקול דעתו. אני מקווה שבית המשפט הנכבד יכבד לכל הפחות את שיקול דעתי הפעם לגבי עצמי ולגבי החלטתי זו. איני מעוניין לבזות את בית המשפט הנכבד, אך לנוכח פסק דינו אני חש שנקלעתי למצב בלתי אפשרי ולכן הודעתי על התפטרותי.

בברכה,

חה"כ יולי (זואל) אדלשטיין

יושב-ראש הכנסת